

Boj s operačními zálohami v útočných operacích

Redakčně upravený obsah článku generálmajora V. A. Makarceva, uveřejněný v sovětském časopise „Vojennaja mysl“ č. 5/1983.

Sovětské vojenské umění hodnotí boj s operačními zálohami nepřítele jako jeden z nejdůležitějších úkolů k zabezpečení rozhodného rozvíjení úspěchu, dosaženého na začátku operace, a úplného zničení nepřítele v krátké době a s nejmenšími ztrátami. Hledání efektivních způsobů plnění tohoto problému probíhalo nepřetržitě v závislosti na růstu palebných, úderných a manévrovacích možností vojsk [sil], kvantitativních a kvalitativních změn v prostředcích ozbrojeného zápasu, na organizační struktuře svazků a útvarů, formách a způsobech vedení operací a metodách velení vojskům.

Sovětská vojenská věda před zahájením druhé světové války poskytla celou řadu doporučení na vedení útočné činnosti ve vysokých tempích, do velké hloubky s rozhodným cílem — zcela zničit nepřítele. Tato doporučení našla výraz v teorii hluboké útočné operace a byla bezprostředně uskutečněna v praxi na válčících Velké

vlastenecké války. Boj s operačními zálohami v jejím průběhu se dále rozvíjel a získával na novém obsahu. Mnohé zkušenosti z jeho organizace a vedení mohou být použity i v soudobých podmínkách s přihlédnutím k novým bojovým prostředkům a s tím spojeným změnám při použití ozbrojených sil.

Vybavení armád raketovými jadernými zbraněmi a dalšími nejnovějšími vysoce účinnými bojovými prostředky, úplná motorizace a mechanizace pozemních vojsk, dále automatizace hlavních procesů velení vojskům a zbraním měly za následek mnoho principiálně nových otázek při plnění tohoto nejdůležitějšího problému.

Cílem článku je na základě zkušeností z útočných operací z druhé světové války a z lokálních válek rozebrat některé problémy organizace a vedení boje s operačními zálohami nepřítele a objasnit hlavní tendence v rozvíjení teorie této otázky.

Operační zálohy (druhé sledy) v obraně jsou prvkem operační sestavy vojsk frontu [skupiny armád, armády, armádního sboru], které jsou v hloubce a jsou před-

určeny k vedení protiúderů, zaujetí mezilehlých čar a k plnění dalších úkolů, které nenadále vznikly.

Podle názorů vojenského velení bloku

NATO mohou operační zálohy plnit i takové nové funkce, jako jsou např. využívání výsledků vlastních jaderných úderů, výměna vojsk prvního sledu, která měla velké ztráty apod.

V rámci rozvíjení vojenského umění v armádách agresivního bloku NATO a především armády USA v poválečném období se velmi zřetelně projevila tendence k narůstání síly záložních uskupení a hloubky jejich rozmístění. Např. u polních armád a skupin armád se vytvářejí silné druhé sledy a zálohy, které zahrnují až 30 %, a při vedení mobilní obrany 60–70 % jejich celkového složení. Jsou to především tankové, mechanizované a aeromobilní svazky a útvary. V průběhu bojové činnosti, v důsledku doplňování skupin armád silami a prostředky ze zálohy velení na válčišti nebo jejich přeskupení z druhých válčišť, bude počet záloh neustále narůstat. Jejich zasažení do sražení se plánuje za silné podpory velkých sil letectva, které budou schopné podstatným způsobem ovlivnit průběh a výsledek bojové činnosti, zvláště s využitím průzkumných palebných systémů.

Ve spojitosti se zvětšením hloubky obrany značně vzroste i vzdálenost prostorů rozmístění záložních uskupení. Předpokládá se, že bližší operační zálohy armádních sborů a polních armád je účelné rozmísťovat ve vzdálenosti 80–100 km a 150 až 250 km od předního okraje. Pokud se týče operačních záloh skupin armád, pak jejich část se může nacházet ve vzdálenosti přes 300 km. Zkušenosti ze cvičení svědčí o tom, že plně motorizované svazky jsou schopny překonat tyto vzdálenosti v krátké době a včas zahájit sražení. Velení NATO na Středním evropském válčišti např. předpokládá, že operační a strategické zálohy soustředěné v hloubce 300–500 km, mohou být zasazeny do sražení za 3–4 dny bojové činnosti. Přitom dále předpokládá, že existence silných záloh a jejich včasné zasažení do sražení umožní nejen změnit nevýhodný poměr v silách a prostředcích na ohrožených směrech, ale vytvořit určitou převahu nad útočícími vojsky, získat iniciativu a donutit je přejít do obrany.

Proto je možné vyvodit závěr, že v soudobých podmínkách za podstatného zvýšení palebných, úderných a manévrovacích možností vojsk (sil), zvětšení rozmachů, rychlého průběhu a intenzity bojové činnosti bude se obránce snažit vytvořit silné zálohy, schopné v kratší době, než tomu bylo dříve, uskutečnit protipatření, aby bylo možné na ohrožených směrech rychle změnit poměr sil ve svůj prospěch, zabezpečit nejen zastavení útočících vojsk, ale

i přechod vlastních vojsk k aktivní činnosti. Proto dnes je problém boje s operačními zálohami nepřítele jako s hlavním prostředkem zesílení prvního sledu obránce naléhavější než v letech minulých válek. Ve všech případech musí útočník překonávat narůstající odpor, uchovávat vytvořenou převahu v silách a prostředcích na rozhodujících směrech a rozhodným způsobem rozvíjet útok do hloubky. To je možné uskutečnit nejen včasným zasazením druhých sledů a záloh do sražení, ale i zmařením opatření nepřítele k posílení jeho vojsk ze zálohy, a to vedením silných palebných úderů na zálohy, aktivní činností výsadků a dalších sil, které pronikly do týlu nepřítele.

Boj s operačními zálohami nepřítele představuje souhrn opatření průzkumu, opatření ke snížení temp (zmaření) přesunu a k jejich rozhodnému zničení vyčleněnými silami a prostředky s cílem vytvořit výhodné podmínky pro hlavní síly k rozvíjení útoku ve vysokých tempech a k dosažení konečných cílů operace.

Zkušenosti z útočných operací, vedených Sovětskou armádou v letech Velké vlastenecké války, ze soudobých lokálních válek, které vedly a vedou agresivní síly imperialismu, kromě toho poválečný rozvoj vojenství — velmi přesvědčivě ukazují, že způsoby boje útočících vojsk se zálohami nepřítele se neustále rozvíjejí a jejich zdokonalování závisí na mnoha faktorech. **Jedním z nejdůležitějších principů úspěchu tohoto boje je úroveň velitelského mistrovství a organizátorských schopností vojenských kádřů.** Prvořadý význam přitom mají jejich návyky všestranné a rychle hodnotit situaci, zjišťovat zámýsly nepřítele, organizovat aktivní získávání zpráv o jeho zálohách a volit takové způsoby boje s nimi, které zabezpečují zmaření jejich použití a v dalším zničení. Nedostatek úplných zpráv o nepříteli vyžaduje od velitelů a štábů velmi rozvinuté operační předvídání a dovednou analýzu možného složení a variant využití záloh obránce i určení nejpravděpodobnějších směrů jejich činnosti.

Jedním z ukazatelů vysokého vojvodcovského mistrovství vojenských náčelníků byla odedávna dovedná volba okamžiku vedení rozhodujícího úderu na záložní uskupení nepřítele zejména do doby jejich zasažení do sražení, který by zabezpečil překvapení v činnosti vyčleněných sil k plnění tohoto úkolu, způsobení velkých ztrát a zmaření plánu obránce k aktivní a rozhodné činnosti proti útočícím vojskům.

Zkušenosti z Velké vlastenecké války skýtají dostatek poučných příkladů volby

doby a způsobů vedení překvapivých úderů na zálohy. Bylo toho zpočátku dosaženo způsobem aktivního působení proti nim ze vzduchu v období soustředování, přesunu a rozvinování k vedení protiúderů, dále potom utajeným přesunem potřebných sil a prostředků na ohrožené směry k dokončení jejich zničení.

O předstížení jako faktoru úspěchu svědčí i zkušenosti z bojové činnosti na Blízkém východě. Vyplývá z nich, že převaha ve sražení [bojové činnosti] získává ta strana, která vede aktivnější činnost se zálohami, oslabuje je do jejich zasazení do sražení, předstihuje nepřítele při obsazení výhodných čar, komunikačních uzlů, průsmyků a při dobytí důležitých objektů a potom překvapivými údery do boků a týlu zakončuje jejich zničení.

Úloha předstížení nepřítele v činnosti a aktivního boje s jeho operačními zálohami v soudobých podmínkách značně vzrostla. Na základě přesných operačních propočtů a správného zhodnocení faktoru času je dnes včasné vedení silných a zničujících úderů na bližší operační a hluboké zálohy uskupení nepřítele nejdůležitějším předpokladem k dosažení vysokých temp a nepřetržitosti útoku.

Nejdůležitější podmínkou úspěchu v útočné operaci je cílevědomé plánování boje s operačními zálohami nepřítele. Zahrnuje velký rozsah opatření, která jsou uskutečňována centralizovaně podle jednotného zámýslu v rámci rozhodnutí pro operaci.

Taková centralizace, jak o tom svědčí zkušenosti z Velké vlastenecké války, umožňuje nejdůležitěji využívat různorodé síly a prostředky k dosažení cíle operace a zabezpečit přesnou součinnost operačních svazků, svazků a útvarů. Tyto zkušenosti neztratily na svém významu ani v současné době.

Plánování boje s bližšími a hlubokými operačními zálohami nepřítele v letech minulé války bylo vyjadřováno zpravidla určením různých variant **odražení nepřátelských protiúderů**. Zmařit připravované protiúder nebylo však ve většině případů možné. To bylo objasňováno jak nedostatečnou silou a délkou dostrlel prostředků zničení, tak i omezenými možnostmi průzkumu, což často neumožňovalo včas zjistit a zničit záložní svazky, předurčené k vedení protiúderů.

Jinak vypadá organizace boje se záložními uskupeními nepřítele v soudobých podmínkách.

Američtí ideologové jaderné války při zobecňování zkušeností ze cvičení předpokládají, že použití jaderných zbraní ve spojitosti s velkou údernou silou, vysokou po-

hyblivostí a manévrovostí svazků pozemních vojsk umožňuje obránci vést silné protiúder, schopné nejen zmařit zahájený útok, ale i vytvořit podmínky pro přechod do protiútku bez jakékoli přestávky. Předpokládají rovněž, že v soudobých podmínkách se značně změnil charakter, obsah a způsoby boje s operačními zálohami. Nejdůležitější místo v tomto boji zaujme v současné době nejen a výhradně odražení protiúderů, jak tomu bylo v minulé válce, ale **zmaření připravovaných protiúderů**, a to vedením silných jaderných a palebných úderů dalekonosnými prostředky ničení s předstihem na záložní uskupení v průběhu jejich přesunu a rozhodným útokem úderných uskupení vojsk do hloubky.

Způsoby ničení záloh v hloubce, při jejich zasazení do sražení a vedení protiúderu, budou v každém případě záviset na konkrétních podmínkách situace, bojových možnostech útočících vojsk, existenci nezbytných průzkumných zpráv a rovněž na prostředcích rozhodného působení na zálohy v prostorech rozmístění a na osách přesunu. Prvořadým úkolem je včasné zjištění a zničení prostředků jaderného napadení a dosažení maximálního zničení těch záložních uskupení, která mohou být rychleji než jiná použita k vedení protiúderu a představují největší nebezpečí pro útočící vojska a rovněž pro útvary a svazky, předurčené k činnosti v sestavě vzdušných svazků.

Překvapivé a rozhodné působení na prostory jejich soustředění nebo na proudy v úzkých místech (horské průsmyky a přechody) a na komunikačních uzlech, na stavby různého druhu (mosty, přehrady, dočasné přepravy přes vodní překážky) a kromě toho vytvoření pásem zátarasů, zničení, zátop a požárů na osách přesunu mohou mít za následek zmaření nebo podstatné snížení temp přesunu záložních svazků a útvarů, jejich zdržení na dlouhou dobu před překážkami a způsobení jim značných ztrát.

Při vedení bojové činnosti s použitím jen klasických prostředků ničení je hlavním způsobem rozdrčení operačních záloh nepřítele (druhého sledu) jejich **palebné zničení**. Představuje nejdůležitější součást soudobých operací. Zahrnuje

— vedení úderů letectvem a raketovými vojsky s použitím munice s klasickou náplní,

— vedení hromadné palby dělostřelectva s další aktivní a rozhodnou činností vševojskových, tankových, vzdušných výsadkových a jiných svazků a útvarů v operační hloubce obrany nepřítele.

Při určení prostorů (čar), složení sil a prostředků použitých k palebnému ničení a postupným úderům na záložní uskupení nepřítele, je nutné brát v úvahu dobu jak na jeho přesun, tak i na přípravu sil a prostředků palebného ničení k prvnímu a dalším úderům.

Při plnění složitých úkolů k vedení boje s operačními zálohami nepřítele v útočných operacích Velké vlastenecké války **neměli velitelé frontů silnější prostředek jejich ničení**, než bylo letectvo.

Bombardovací, ale i stíhací letectvo vedlo bombardovací a bitevní úderu na prostory soustředění záloh a proudů vojsk na komunikacích, na železniční uzly, ničilo komunikace, izolovalo prostory bojové činnosti úderných uskupení útočících vojsk před přisunem nepřátelských záložních svazků, což ve značné míře napomáhalo oslabení nepřátelské obrany.

Velmi efektivně plnilo letectvo úkoly při podpoře rychlých skupin, které pronikly do operační hloubky nepřátelské obrany, a při vedení vzdušného průzkumu v jejich prospěch.

V soudobých podmínkách nesmírně vzrostly bojové a technické možnosti letectva při plnění nejdůležitějších úkolů v operacích. Vzhledem k tomu, že je vybaveno silnou výzbrojí a má velký dolet, je schopno zjišťovat a spolehlivě ničit jak bodové, tak i plošné stálé a pohyblivé objekty, vést účinnější boj s hlubokými operačními zálohami než tomu bylo v minulé válce. Používá přitom nových forem a způsobů činnosti.

Vojské velení bloku NATO např. na základě zkušeností z použití letectva ve druhé světové válce a lokálních válkách (Korea, Vietnam, Blízký východ) předpokládá, že hlavní formou bojové činnosti letectva je vzdušná útočná operace. Jedním z jejích důležitých úkolů bude izolace prostoru bojové činnosti s cílem vyloučit přisun záloh a materiálních prostředků z hloubky válčičt.

Jestliže v podmínkách vedení bojové činnosti s použitím jaderných zbraní bude hlavním způsobem plnění tohoto úkolu zřízení jaderných zátarasů ve spojení s jadernými údery na svazky záložních uskupení v prostorech soustředění nebo v prouděch na pochodu, pak s použitím klasických prostředků ničení budou plněny tyto úkoly v nejbližší budoucnosti s použitím průzkumných palebných systémů.

Úkoly izolace prostoru bojové činnosti před přisunem záloh a materiálních prostředků plnily v lokálních válkách hlavně síly stíhacího bombardovacího letectva s použitím samonaváděcích pum a proti-

pěchotních min. Ze zkušenosti vyplývá, že např. jeden stíhací bombardovací letoun shazoval za jednoho letu až 7500 protipěchotních min, zpravidla podél komunikací (v pásmu širokém 100 m a hlubokém do 5 km). To ve značné míře snižovalo tempo přesunu záložních svazků a útvarů. Předpokládá se, že k plnění těchto úkolů může být použito i strategické letectvo. Tak v průběhu velitelsko-štabních a vojskových cvičení, konaných v armádách bloku NATO, letouny B-52, které působily z kontinentální oblasti USA, nejednou byly používány k procvičení způsobů vedení jaderných a bombardovacích úderů na objekty a cíle nejen ve strategické, ale i v operační hloubce druhé strany.

Velká pozornost v průběhu cvičení vojsk NATO je věnována rovněž procvičení způsobů použití letectva v podmínkách vedení války s použitím jen klasických prostředků ničení. Analýza těchto cvičení ukazuje, že letectvo, které má velký dolet, vysokou manévrovost a přesnost bombardování, může s používáním samonaváděcích a řízených pum, raket a jiných soudobých zbraní způsobit velké ztráty hlubokým operačním zálohám, rozmístěným v hloubce 250–300 km a více od čáry dotyku, zdržovat (mařit) jejich přesun a rozvinování.

Velmi významné a důležité úkoly může letectvo plnit ve prospěch vzdušných výsadek a vojsk, která proniká do týlu nepřítele. Působí z leteckých základen nebo z obsazených letišť v týlu nepřítele, brání je a vede údery na uskupení vojsk, která projevují odpor, i na zálohy, které se přesunují k prostorům bojové činnosti z hloubky.

Letectvo je tak na základě svých bojových kvalit pokládáno za hlavní prostředek palebného ničení uskupení operačních záloh při jejich pobytu v prostorech soustředění (zmobilizování), kromě toho i při přesunu a v průběhu vedení bojové činnosti. Musí plnit tyto úkoly v těsné součinnosti se vzdušnými výsadek a s vojsky, která pronikla do operačního týlu nepřítele.

V celém souhrnu sil a prostředků, které se zúčastní boje s operačními zálohami, patří zvláštní místo raketovým prostředkům. Jejich úloha při plnění tohoto úkolu v důsledku zvýšeného rozmachu a rychlosti průběhu bojové činnosti neustále narůstá. Raketové útvary, zvláště v operacích vedených s použitím jen klasických prostředků ničení, musí vyvinout velké úsilí ke zničení nepřítele v operační hloubce, především jeho hlubokých záloh. To bude mít podstatný vliv na vytvoření výhodných podmínek pro rozhodnou činnost svazků pozemních vojsk v průběhu útoku.

Úloha a místo raketových útvarů závisí na základě zahraničních názorů na nepřetržitý růst jejich bojových možností k palebnému ničení nepřítele raketami s kazetovou výzbrojí s tříštivo-trhavými a samonaváděcími protitankovými a protipěchotními a zápalnými minami a náboji. Překvapivý raketový úder na nekrytou živou sílu a bojovou techniku, zvláště ve velké hloubce, jednou až třemi raketami (v závislosti na cíli) s bojovými hlavicemi, které jsou samonaváděny na vyzařované objekty, může způsobit nepříteli takové ztráty, které jsou ekvivalentní palebnému přepadu jednoho dělostřeleckého oddílu dalekosného těžkého dělostřelectva se spotřebou několika set nábojů. Balistické řízené střely a střely s plochou dráhou letu s kazetovou výzbrojí s protitankovými, protipěchotními a zápalnými minami a náboji budou v široké míře používány k ničení živé síly a techniky záložních svazků, k vytváření ohnisk požárů v prostorech soustředění, na letištích i v místech rozmístění míst velení a na osách přesunu záloh.

Raketové prostředky, které mají velkou dosažitelnost a schopnost v krátké době překonávat systém protivzdušné obrany, jsou schopny ničit záložní uskupení v různých obdobích jejich operační situace (v prostorech soustředění, na osách přesunu a na čarách rozvíjení), zdržovat a mařit jejich manévry ničením a minováním os přesunu, mostů a jiných staveb.

Palebné ničení záložních svazků a útvarů raketovými prostředky může být uskutečňováno v součinnosti s letectvem. V závislosti na jejich situaci (nekryté rozmístění v prostorech soustředění nebo na pochodu) mohou být určovány čáry a účelná posloupnost vedení raketových a leteckých úderů.

V případě, že záložní svazky nepřítele jsou v prostorech soustředění, úder raketami na raketové jaderné prostředky, místa velení a objekty PVO může předcházet úderům letectva. V situaci, kdy zálohy nepřítele jsou na pochodu, může být dosaženo největšího efektu raketových úderů vzápětí za činnosti letectva na prostory nahromadění a vynucených zastávek vojsk.

Palebné ničení záložních uskupení nepřítele raketami je tedy účelné uskutečňovat ve všech obdobích bojové činnosti ve prospěch nejen úderných uskupení útočících čelně, ale i vojsk, která působí v hloubce obrany nepřítele.

Velký rozsah úkolů v boji s operačními zálohami mohou plnit vzdušné výsadky, vysazované v různé hloubce nepřátelského týlu nebo i na osy jejich přesunu. S využitím

výsledků jaderných a palebných úderů a výhodných podmínek terénu jsou schopny aktivní a rozhodnou činností na dlouhou dobu zdržovat (zmařit) přesun záloh, způsobit jim maximální ztráty a zbavit nepřítele možnosti posílit vojska prvního sledu. Překvapivé údery výsadků i nevelkého složení do týlu záložního uskupení mohou sehrát rozhodující úlohu při jeho zničení.

Velení NATO předpokládá, že velmi operativně a s velkou efektivností je možné plnit mnohé důležité úkoly v boji s operačními zálohami způsobem širokého používání vzdušných výsadkových (aeromobilních) vojsk v těsné součinnosti s pozemními vojsky, letectvem a vojsky PVO.

Tak v průběhu války v Koreji (v letech 1950—1953) američtí agresori častokrát vysazovali velké vzdušné výsadky v týlu Korejské lidové armády ve prospěch pozemních vojsk útočících čelně, zvláště v boji se zálohami, k dezorganizaci práce týlu a orgánů velení.

V průběhu agrese USA ve Vietnamu a v dalším i v arabsko-izraelských válkách byly v širokém měřítku používány vrtulníky a dopravní letectvo. To mělo za následek podstatné zvětšení možnosti útočících vojsk k proniknutí do hlubokého týlu nepřítele a k vedení boje s operačními zálohami, a to způsobem jeho **obchvatu ze vzduchu** a vedení překvapivých vzdušných bitevních úderů silami aeromobilních a motorizovaných útvarů a jednotek.

Zahraniční vojenští odborníci předpokládají, že soudobá vzdušná výsadková, výsadková bitevní (vzdušná bitevní) vojska, která mají velkou palebnou sílu a vysoké manévrovací možnosti, mohou působit v operační hloubce obrany nepřítele jak samostatně, tak i v těsné součinnosti s vševojskovými a tankovými svazky, vést překvapivé údery na svazky v prostorech soustředění a na osách jejich přesunu, obsazovat a udržovat důležité objekty a narušovat velení. Jsou tedy schopna v minimálně krátké době rozvinout aktivní činnost v týlu nepřítele a v součinnosti s raketovými útvary a letectvem napomáhat uskupením, která útočí čelně.

Při řešení problému boje s operačními zálohami v útočných operacích Velké vlastenecké války sehrály **vedoucí úlohu frontové a armádní rychlé skupiny.** Byly hlavním prostředkem rozvíjení úspěchu v operaci. Tankové a mechanizované svazy a svazky, které působily za podpory letectva před hlavními uskupeními vojsk prvního operačního sledu a ve značném odtržení od nich, rozhodným způsobem pronikaly do hloubky obrany nepřítele a jako první zahajovaly sražení s jeho operačními zá-

lohami, rozdělovaly je na jednotlivé izolované části a postupně je ničily.

Ničily operační zálohy zpravidla ve střetných sraženích nebo při vedení útoku na nepřítele, který spěšně přešel do obrany na mezilehlých čarách, a to jejich průlomem z chodu na úzkých úsecích s dalším rozvíjením úspěchu do hloubky a do boků. V celé řadě případů částí sil bránily obsazené prostory (čáry) do příchodu prvních sledů útočících vojsk se současným rozvíjením útoku hlavními silami rychlých skupin do operační hloubky.

Odtržení rychlých skupin od prvních sledů útočících vojsk často dosahovalo 100 km i více. Tak např. ve slezské útočné operaci vojsk 1. ukrajinského frontu 3. tanková armáda bojovala v odtržení až 60 km, v berlínské operaci v dubnu až květnu roku 1945 4. tanková armáda v jednotlivých dnech působila v odtržení do 100—150 km.

V soudobé válce ve spojitosti se zvyšuje-

ním počtu svazků, vyčleněných do záloh různého určení, a s dalším zdokonalením jejich kvalitativního složení vznikla nezbytnost pro vedení boje s nimi používat ještě větší množství sil a prostředků, než tomu bylo dříve.

Vojenští odborníci NATO věnují v posledních letech stále větší pozornost rozpracování různých směrnic a návodů pro organizaci a vedení „speciálních operací“ v hlubokém týlu nepřítele. Zvláštní význam udílí přípravě nově organizovaných diverzních průzkumných jednotek pro vedení „války z léček“.

Průzkumné diverzní skupiny, soustředěné v operačních prostorech, mohou samostatně a v součinnosti s letectvem a raketovými prostředky vytvářet nejen rozsáhlá, těžko překonatelná pásma zničení, ale i vést silné údery na záložní uskupení v prostorech soustředění a na osách jejich přesunu.

Analýza zkušeností z minulých válek a poválečných cvičení, rovněž i možných podmínek vedení operací (bojové činnosti) v současné době s použitím nových prostředků ozbrojeného zápasu umožňuje udělat závěr, že v soudobé válce je nemožné počítat s úspěchem v operacích bez pečlivé organizace a spolehlivé izolace prostoru bojové činnosti úderných uskupení útočících vojsk před příchodem nepřátelských záloh z hloubky.

Neustálé rozvíjení prostředků ozbrojeného zápasu, způsobů jeho vedení, zdokonalování organizační struktury svazků a útvarů vyžadují další všestranné a hluboké studium získaných zkušeností a rozpracování nových způsobů boje s operačními zálohami. Přitom je nutné přihlížet k probíhajícímu kvantitativním a kvalitativním změnám ve výzbroji a bojové technice i k nepřetržitě rostoucím bojovým a manévrovacím možnostem vojsk (sil) stran.